

Kategoriye-özgü İzolasyon Önlemleri İçin Örnek Eğitici Kartlar#

Dr. Ömrüm UZUN*

* Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İnfeksiyon Hastalıkları Ünitesi, Ankara.

İzolasyon uygulamaları, 1975 ve 1983 yıllarında Centers for Disease Control (CDC) tarafından iki kez gözden geçirilmiştir. Bu sistemde izolasyon kategorilendirilmektedir. 1996 yılında ise Hospital Infection Control Practices Advisory Committee (HICPAC) yeni bir kılavuz yayınlamıştır. Bu kılavuzda en büyük farklılık, önlemlerin kategoriye göre değil de standart ve bulaş yoluna göre olmak üzere iki ana grupta ele alınmasıdır. Bu yeni öneriler Dokuzoğuz'un "İzolasyon Uygulamaları" başlıklı yazısında ayrıntılı olarak verilmiştir. Ancak pratik uygulamada kolaylığı ve yıllar içinde etkinliğinin kanıtlanmış olması nedeniyle "kategoriye-özgü izolasyon" yöntemlerini de gözden geçirmenin yararlı olacağı kanımdayım.

Hastanelerde İzolasyon Önlemleri İçin Center for Disease Control (CDC) Kılavuzu temel alınarak hazırlanmıştır.

(Kartın Ön Yüzü)
Kan/ Vücut Sıvıları Önlemleri
Ziyaretçiler – – – Odaya Girmeden Önce
Hemşire ile Görüşünüz.

1. Maske gerekli değildir.
2. Kan veya vücut sıvılarıyla kontaminasyon olası ise steril gömlek giyilmelidir.
3. Kan veya vücut sıvılarıyla temas edilecekse eldiven giyilmelidir.
4. KAN veya VÜCUT SIVILARIYLA KONTAMİNE OLMA OLASILIĞINDA HEMEN ve BAŞKA BİR HASTAYA BAKIM VERMEDEN ÖNCE ELLER YIKANMALIDIR.
5. İnfektif materyaller, kontamine eşyalar atılmalı veya dekontaminasyon için gönderilmeden önce bir torbaya konularak işaretlenmelidir.
6. İğne batmasını önlemek için dikkatli olunmalıdır. Kullanılan iğneler bükülmemeli veya tekrar kılıfına yerleştirilmemeli; bu amaçla geliştirilmiş olan belirgin şekilde işaretli ve delinmeye dayanıklı bir kutuya konulmalıdır.
7. Dökülen kan 1:10 oranında su ile seyreltilmiş % 5.25'lik sodyum hipoklorit solüsyonuyla (çamaşır suyu) hemen temizlenmelidir.

(Kartın Arka Yüzü)
Kan/Vücut Sıvıları Önlemleri Gerektiren Hastalıklar*

Akkiz immünyetmezlik sendromu (AIDS)

Babesiosis

Creutzfeldt-Jacob hastalığı

Hepatit B (HBsAg taşıyıcıları dahil)

Hepatit C

Leptospirosis

Sıtma

Sifiliz (primer ve deri ve mukozal membran lezyonları içeren sekonder)

* Hasta infektif materyale dokunduktan sonra ellerini yıkamıyorsa, infektif materyalle çevreyi kontamine ediyorsa ya da kontamine eşyalarını diğer hastalarda paylaşıyorsa ayrı oda gerekir.

(Kartın Ön Yüzü)
Drenaj / Sekresyon Önlemleri
Ziyaretçiler – – – Odaya Girmeden Önce
Hemşire ile Görüşünüz.

1. Maske gerekli değildir.
2. Kontaminasyon olası ise steril gömlek giyilmelidir.
3. Eldiven infektif materyalle temas edilecekse gereklidir.
4. HASTA veya KONTAMİNE OLMASI MÜMKÜN EŞYALARA DOKUNDUKTAN SONRA ve BAŞKA BİR HASTAYA BAKIM VERMEDEN ÖNCE ELLER YIKANMALIDIR.
5. İnfektif materyalle, kontamine eşyalar atılmalı veya dekontaminasyon için gönderilmeden önce bir torbaya konularak işaretlenmelidir.

(Kartın Arka Yüzü)
Drenaj / Sekresyon Önlemleri Gerektiren Hastalıklar*

Aşağıdaki infeksiyonlar,

- a) Multipl-dirençli mikroorganizmalarla oluşmamışsa
- b) Majör (drene olan ve sargıyla kapatılmamış ya da sargının drenajı yeterince engelleyemediği) deri, yara veya yanık infeksiyonları değilse ve *Staphylococcus aureus* veya grup A *Streptococcus* ile gelişmemişse ya da
- c) Yenidoğandaki gonokokkal göz infeksiyonları değilse bu kategoriye alınır.

Abse

Dekübitus ülseri

Deri infeksiyonu

Konjunktivit

Yanık infeksiyonu

Yara infeksiyonu

* Drenaj / Sekresyon Önlemleri için ayrı bir oda genellikle gerekli değildir.

(Kartın Ön Yüzü)
Enterik Önlemler

Ziyaretçiler – – – Odaya Girmeden Önce Hemşire ile Görüşünüz.

1. Maske gerekli değildir.
2. Kontaminasyon olası ise steril gömlek giyilmelidir.
3. Eldiven infektif materyalle temas edilecekse gereklidir.
4. HASTAYA veya KONTAMİNE OLMASI MÜMKÜN EŞYALARA DOKUNDUKTAN SONRA ve BAŞKA BİR HASTAYA BAKIM VERMEDEN ÖNCE ELLER YIKANMALIDIR.
5. İnfektif materyalle kontamine eşyalar atılmalı veya dekontaminasyon için gönderilmeden önce bir torbaya konularak işaretlenmelidir.

(Kartın Arka Yüzü)

Enterik Önlemler Gerektiren Hastalıklar*

Amipli dizanteri	<i>Giardia lamblia</i>
Coxsackievirus hastalığı	<i>Salmonella</i> türleri
Diare, infeksiyöz etyoloji şüphesinde	<i>Shigella</i> türleri
Echovirus hastalığı	<i>Vibrio parahaemolyticus</i>
El, ayak ve ağız hastalığı	Virüsler
Ensefalit (enterovirüslerle oluştuğu düşünüüyorsa)	<i>Yersinia enterocolitica</i>
Enterik ateş (<i>Salmonella typhi</i>)	Herpangina
Enterokolit, <i>Clostridium difficile</i> veya <i>S. aureus</i> 'a bağlı	Kolera
Enteroviral infeksiyon	Nekrotizan enterokolit
Gastroenterit, etkenleri	Pleurodynia
<i>Campylobacter</i> türleri	Poliomyelitis
<i>Cryptosporidium</i> türleri	Viral hepatit, tip A
<i>Dientamoeba fragilis</i>	Viral menenjit, (enterovirus şüphesi)
<i>Escherichia coli</i> (ETEC, EPEC, EHEC, EIEC)	Viral perikardit, miyokardit veya menenjit (enterovirus şüphesi).

* Hasta infektif materyale dokunduktan sonra ellerini yıkamıyorsa, infektif materyalle çevreyi kontamine ediyorsa ya da kontamine eşyalarını diğer hastalarda paylaşıyorsa ayrı oda gerekir.

(Kartın Ön Yüzü)
ARB İzolasyonu
Ziyaretçiler – – – Odaya Girmeden Önce
Hemşire ile Görüşünüz.

1. Maske sadece hasta öksürürken ve ağzını güvenilir tarzda kapatmıyorsa gereklidir.
2. Steril gömlek sadece giysinın kaba kontaminasyonunu önlemek için gerekiyorsa endikedir.
3. Eldiven gerekli değildir.
4. HASTAYA veya KONTAMİNE OLMASI MÜMKÜN EŞYALARA DOKUNDUKTAN SONRA ve BAŞKA BİR HASTAYA BAKIM VERMEDEN ÖNCE ELLER YIKANMALIDIR.
5. İnfektif materyalle kontamine eşyalar atılmalı, temizlenmeli veya dekontaminasyon için gönderilmelidir.

(Kartın Arka Yüzü)
ARB İzolasyonu Gerektiren Hastalıklar*

Bu izolasyon kategorisi, balgam yaymasında ARB görülen veya akciğer grafisindeki bulguların kuvvetle aktif tüberküloz düşündürdüğü akciğer tüberkülozlu hastalar içindir. Laringeal tüberküloz da bu kategoriye girmektedir. Genelde, nadiren öksürdükleri ve bronş sekresyonlarında akciğer tüberkülozlu erişkinlere göre az sayıda ARB bulunan akciğer tüberkülozlu bebekler ve küçük çocuklar için izolasyon önlemleri gerekli değildir. Hastanın kişisel gizliliğini korumak amacıyla bu karta Tüberküloz İzolasyonu yerine ARB (asido-rezistanbasil) İzolasyonu adı verilmiştir.

* ARB İzolasyonu için özel havalandırılmalı ayrı bir oda gerekir. Genellikle aynı ektenle infekte olan hastalar aynı odayı paylaşabilir.

(Kartın Ön Yüzü)
Solunum İzolasyonu
Ziyaretçiler – – – Odaya Girmeden Önce
Hemşire ile Görüşünüz.

1. Hastaya yakın teması olanlar maske takmalıdır.
2. Steril gömlek gerekli değildir.
3. Eldiven gerekli değildir.
4. HASTAYA veya KONTAMİNE OLMASI MÜMKÜN EŞYALARA DOKUNDUKTAN SONRA ve BAŞKA BİR HASTAYA BAKIM VERMEDEN ÖNCE ELLER YIKANMALIDIR.
5. İnfektif materyalle kontamine eşyalar atılmalı veya dekontaminasyon için gönderilmeden önce bir torbaya konularak işaretlenmelidir.

(Kartın Arka Yüzü)
Solunum İzolasyonu Gerektiren Hastalıklar*

Epiglottitis, *Haemophilus influenzae*'ya bağlı
Eritema infeksiyozum
Kabakulak
Kızamık
Meningokokkal pnömoni
Meningokoksemi
Meningit, *Haemophilus influenzae* veya meningokokkal
Pertussis (boğmaca)
Pnömoni, *Haemophilus influenzae*'ya bağlı,

* Solunum İzolasyonu için özel oda gerekir; ancak genellikle aynı etkenle infekte olan hastalar aynı odayı paylaşabilir.

Temas İzolasyonu

Ziyaretçiler – – – Odaya Girmeden Önce

Hemşire ile Görüşünüz.

1. Hastaya yakın teması olanlar maske takmalıdır.
2. Kontaminasyon olası ise steril gömlek giyilmelidir.
3. İnfektif materyal ile temas edilecekse eldiven giyilmelidir.
4. HASTAYA veya KONTAMİNE OLMASI MÜMKÜN EŞYALARA DOKUNDUKTAN SONRA ve BAŞKA BİR HASTAYA BAKIM VERMEDEN ÖNCE ELLER YIKANMALIDIR.
5. İnfektif materyalle kontamine eşyalar atılmalı veya dekontaminasyon için gönderilmeden önce bir torbaya konularak işaretlenmelidir.

(Kartın Arka Yüzü)

Temas İzolasyonu Gerektiren Hastalıklar veya Durumlar

Akut solunum yolları infeksiyonları, bebeklerde ve çocuklarda,

Deri, yara, yanık infeksiyonu (drene olan ve sargıyla kapatılmamış veya sargının pürülan materyali kapatamadığı),

Difteri, kutanöz formu

Farenjit, bebeklerde ve küçük çocuklarda

Gonokokkal konjunktivit, yenidoğanda

Grup A streptokokkal endometrit,

Herpes simplex, yağın veya yenidoğanda

İmpetigo

İnfluenza, bebeklerde ve küçük çocuklarda

Kuduz

Multipl-dirençli aşağıdaki herhangi bir bakteriyle infeksiyon veya kolonizasyon:

1. Bütün aminoglikozidlere dirençli gram negatif basiller,
2. Metisilin dirençli *Staphylococcus aureus*
3. Penisiline dirençli pnömokok
4. Ampisilin ve kloramfenikole dirençli *Hemophilus influenzae*
5. İnfeksiyon kontrol ekibince özel klinik ve epidemiyolojik önemi olduğu düşünülen diğer dirençli bakteriler.

Pedikülozis

Pnömoni, *Staphylococcus aureus* veya Grup A streptokok

Rubella,

Soyulmuş deri sendromu

Stafilokokkal fronkülozis, yenidoğanda

Streptococcus

Uyuz

Vaccinia, yaygın ekzema vaksinatum

Viral pnömoni, bebeklerde ve küçük çocuklarda

* Temas İzolasyonu için özel oda gerekir; ancak genellikle aynı etkenle infekte olan hastalar bir odayı paylaşabilir.

(Kartın Ön Yüzü)
Tam İzolasyon
Ziyaretçiler – – – Odaya Girmeden Önce
Hemşire ile Görüşünüz.

1. Odaya giren herkes maske takmalıdır.
2. Odaya giren herkes steril gömlek giymelidir.
3. Odaya giren herkes eldiven giymelidir.
4. HASTAYA veya KONTAMİNE OLMASI MÜMKÜN EŞYALARA DOKUNDUKTAN SONRA ve BAŞKA BİR HASTAYA BAKIM VERMEDEN ÖNCE ELLER YIKANMALIDIR.

(Kartın Arka Yüzü)
Tam İzolasyon
Gerektiren Hastalıklar*

Difteri, faringeal form

Lassa ateşi ve Marburg virus hastalığı gibi diğer viral hemorajik hastalıklar

Veba, pnömonik form

Çiçek**

Varicella (Suçiçeği)**

Zoster, immunokompromize hastada lokalize veya dissemine

* Tam izolasyon için özel oda gerekir; ancak genellikle aynı etkenle infekte olan hastalar bir odayı paylaşabilir.

** Özel havalandırılmalı özel bir oda gereklidir.